

1. TOEPASSINGSGBIED

Reikwijdte:

De instructie is van toepassing op (interne) aanvragers van Zuyderland MC, Heerlen en Sittard-Geleen.

Deze inzendinginstructie is bestemd voor alle afnemers en inzenders van cytologisch onderzoek van vagina en vulva. Het cytologisch onderzoek wordt uitgevoerd op de afdeling klinische pathologie (KP).

Toepassingsgebied:

Dit document heeft betrekking op het aanvragen van cytologisch onderzoek van de vagina (vaginawand, vaginatop of fornix) en cytologisch onderzoek van de vulva.

Tevens wordt materiaal afname, monsterbehandeling, verzendklaar maken en het transport naar de klinische pathologie beschreven.

Voor het uitvoeren van een vagina- of vulvauitstrijk zijn mogelijk ook instructies beschikbaar van uw eigen specialisme. Beschouw dit document in dat geval voor de gedeelten 'voorbereiding' en 'materiaal afname' als een aanvulling met enkele tips.

Monsterbehandeling, verzendklaar maken en transport dienen volgens deze instructie te geschieden.

Dit document is van toepassing op het onderstaande in te sturen materiaal:

- Vaginauitstrijk
- Vulvauitstrijk

Dit document is **NIET** van toepassing op cytologische onderzoeken van de cervix-uteri . Deze uitstrijken dienen ingestuurd te worden als cervixcytologie

Voor inzendinginstructies van overige cytologische onderzoeken van het vrouwelijk genitaal stelsel wordt verwezen naar de onderstaande documenten:

- Cystevocht, zie [Inzendinginstructie cytologie, cystevocht \(KP\)](#)
- Ascites / buikvocht / spoelvocht buikholte, zie [Inzendinginstructie cytologie, pleuravocht, pericardvocht, ascites \(KP\)](#)
- Cervix, zie [Inzendinginstructie cytologie, cervix uitstrijk \(KP\)](#)

2. DEFINITIES EN TERMEN

Definitie en/of termen	Verklaring
BSN	Burger Service Nummer
Cervex brush	Borsteltje speciaal ontwikkeld voor dunnelaag cervixcytologie
CITO	Versnelde procedure / doorloop van het onderzoek
Cytologie	Celleer, microscopisch onderzoek van cellen
KCHL	Klinisch Chemisch en Hematologisch Laboratorium
KP	Klinische Pathologie
LBC	Liquid Based Cytology = dunnelaag cytologie
MMB	Medische Microbiologie
PA	Pathologische Anatomie, oude benaming Klinische Pathologie. Afkorting wordt echter nog algemeen gebruikt.
SAP	Systemen, Applicaties en Producten in gegevensverwerking, het ziekenhuis informatiesysteem van Zuyderland

3. BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Inzender (aanvragend arts)
Klinisch patholoog:
Unitmanager:

afname en transport van diagnostisch materiaal
professioneel
organisatorisch en hiërarchisch

4. BENODIGDE MATERIALEN

4.1 Aanvraagformulier

- Aanvraagformulier voor algemeen cytologisch onderzoek
 - SAP aanvraag voor klinische pathologie.
 - Bij uitval SAP is een aanvraagformulier te downloaden via Huisnet Zuyderland, tabblad ICMT, noodprocedures laboratoria, noodformulieren ([Noodformulieren](#)).
 - Bij uitval van netwerk of Huisnet is een papieren aanvraagformulier te verkrijgen bij de afdeling Klinische Pathologie

4.2 Stickers of labels met

- Patiëntgegevens (naam, geboortedatum en geslacht)
- Bij voorkeur geprinte etiketten (SAP of Glims)

4.3 Potje en brush

- Potje gevuld met fixatief, SurePath®, verkrijgbaar bij KP
- Cervexbrush

5. WERKWIJZE

5.1 Algemeen

Informatie en instructie over het aanvragen van een onderzoek voor klinische pathologie en over het invullen van het aanvraagformulier, al dan niet elektronisch, zijn te vinden op de website van het laboratorium KP en in de documenten

- a) [Aanvraag voor klinische pathologie, informatie voor artsen en patiënten](#)
- b) [Aanvraagformulieren KP; Instructie voor aanvragers](#)
- c) [Afnemen \(monster\)materiaal t.b.v. een aanvraag klinische pathologie](#)

Voor follow-up van afwijkende cytologie geldt de IKNL richtlijn CIN, AIS en VAIN.

5.2 Aanvragen cytologisch onderzoek

5.2.1 Elektronische aanvraag (SAP)

- Controleer of de juiste patiënt en juiste aanvrager zijn geselecteerd
- Vul relevante klinische gegevens en vraagstelling in
- Vul aard materiaal en verkrijgingswijze in
- Bevestig en **print** de order

5.2.2 Aanvraag **op papier** (noodprocedure)

Vul het aanvraagformulier Algemene Cytologie in, let op:

- Info patiënt: naam, voorletters, geboortedatum, patiëntnummer en eventueel BSN-nummer
- Info aanvrager: naam en aanvragercode SAP
- Info aanvraag: afnamedatum, afnametijd
- Klinische info: klinische gegevens, aard materiaal en vraagstelling

5.2.3 CITO-onderzoek

- Aanvragen voor CITO-onderzoek worden alleen gehonoreerd na overleg met een van de klinisch pathologen. In overleg tussen aanvrager en patholoog worden vraagstelling en, hierop afgestemd, te verwachten tijdsplan tot (voorlopige) uitslag besproken.
- Op een CITO-aanvraag dienen, naast de gebruikelijke aanvraaggegevens te worden vermeld:
 - CITO-beoordeling i.o.m. (naam patholoog)
 - Naam en telefoon- of seinumnummer ten behoeve van het doorgeven van de CITO-uitslag.

5.3 **Aanvragen hrHPV test**

Een hrHPV test in het follow-up traject hoeft u niet separaat aan te vragen. Deze bepaling wordt evenals een hrHPV test voor triage bij geringe cytologische afwijkingen of moeilijke cytologische beelden conform de richtlijnen door het laboratorium toegevoegd aan de cytologische beoordeling.

Op uitdrukkelijk verzoek van de vrouw kan naast de hierboven genoemde redenen een hrHPV test uitgevoerd worden naast een cytologische beoordeling, dit gaarne duidelijk vermelden op de aanvraag.

5.4 **Vorbereiding**

Indien mogelijk eerst uitstrijken en pas daarna toucheren en eventuele inwendige echo:

- Echo-gel en glijmiddel kleuren sterk aan met de voor microscopie noodzakelijke kleurstoffen. Indien tijdens de uitstrijk per abuis echo-gel of glijmiddel worden bijgemengd, is het celmateriaal suboptimaal te beoordelen.
- Talkpoeder is dubbelbrekend en bemoeilijkt eveneens de beoordeling.

5.5 **Materiaal afname en monsterbehandeling**

- Gebruik bij meerdere uitstrijken (bv. kwadrant uitstrijken bij DES dochters) aparte potjes en markeer de potjes met I, II, III etc.

5.6 **Verzendklaar maken**

- De klinische pathologie werkt **niet** papierloos. Een monster voor cytologisch onderzoek dient samen met een ingevulde (en geprinte) aanvraag voor cytologisch onderzoek te worden verzonden.
- Controleer of de patiëntgegevens op aanvraagformulier en potje(s) overeenkomen.
- Bij inzending van meerdere monsters dit duidelijk specificeren op aanvraag, d.m.v. een onderverdeling in overeenstemming met de onderverdeling op de gebruikte potjes.
- Controleer of alle potjes goed gesloten zijn.
- Denk aan besmettingsgevaar, bij verontreiniging ofwel:
 - buitenkant schoonmaken en ontsmetten met alcohol 70%
 - verpakken in zakje
- Bij een gecombineerde aanvraag (samen met onderzoek voor laboratoria KCHL en MMB) moet het voor het Frontoffice duidelijk zijn welk monster voor de pathologie is. Markeer de monsters bestemd voor cytologisch onderzoek met KP of PA.

5.7 **Transport binnen openingstijden**

Het monstermateriaal kan, zonder vooraankondiging, binnen de openingstijden van het laboratorium ingezonden worden (maandag t/m vrijdag van 8.00 – 17.00 uur).

Zuyderland Sittard-Geleen

Breng het monster en het bijbehorende aanvraagformulier naar het innamepunt van materiaal t.b.v. de klinische pathologie:

- a) Frontoffice laboratoria
- b) Laboratorium liftje
- c) Laboratorium klinische pathologie

Zuyderland Heerlen

Breng het monster en het bijbehorende aanvraagformulier naar het innamepunt van materiaal t.b.v. de klinische pathologie:

- a) Frontoffice KCHL / laboratoria
- b) Balie Laboratorium klinische pathologie

5.8 **Tijdelijke opslag**

Het monstermateriaal kan tot het moment van transport naar het lab bewaard worden bij kamertemperatuur.

5.9 **Transport buiten openingstijden**

Breng het monster en het bijbehorende aanvraagformulier:

- Voor locatie Sittard-Geleen naar het frontoffice van de laboratoria.
- Voor locatie Heerlen naar het frontoffice laboratoria KCHL / laboratoria

5.10 **Advies of spoedgevallen**

- Binnen de openingstijden van de klinische pathologie (8:00 – 17:00 uur) kan contact worden opgenomen met de unit Cytologie: toestel 15908, de coördinerend analist Cytologie: tel 088-459 3638 of een van de klinisch pathologen
- Buiten de openingstijden kan via de telefooncentrale van Zuyderland contact worden opgenomen met dienstdoende analist of patholoog: telefoon 088-4597777

6. **BIJBEHORENDE DOCUMENTEN EN FORMULIEREN**

- [Aanvraag voor klinische pathologie, informatie voor artsen en patiënten](#)
- [Aanvraagformulieren KP; Instructie voor aanvragers](#)
- [Afnemen \(monster\)materiaal t.b.v. een aanvraag klinische pathologie](#)
- [Inzendinstructie cytologie, cystevocht \(KP\)](#)
- [Inzendinstructie cytologie, pleuravocht, pericardvocht, ascites \(KP\)](#)
- [Inzendinstructie cytologie, cervix uitstrijk \(KP\)](#)

7. **LITERATUUR**

n.v.t.

8. **BIJLAGEN**

n.v.t.